

Branden i Hagbergsgården, Norra Torget 6, Kristinehamn den 25 november 1966. Intervjuer, klipp mm samlat av Per Modin

Nya Kristinehamns Posten 25 november 1966:

Hagbergsgården, med bland annat ett café, vid N:a torget totalförstördes vid en häftig eldsvåda i natt. Branden började i den enda bebodda lägenheten på andra våningen och blev oerhört våldsam till sin omfattning.

Stundtals sprutade lågorna som eldkvastar från fönster och takluckor och kraftiga explosionsartade puffar sprängde fönstren så att glassplitter flög vida omkring. Under tidigt skede blev också en av brandmännen, Karl Nicklasson, rökskadad när han från en steg försökte tränga in på andra våningen. Han var endast försedd med den lätta rökmasken och denna stoppade inte för den intensiva rökutvecklingen. Strax efter det att han hittats avsvimmad och burits ned från stegen, kom de båda explosionsartade puffarna, men då fanns som tur var ingen brandman vare sig på stegar eller inne i huset. Nicklasson fördes till lasarettet, där han fick ligga kvar. Han hade dock återfått medvetandet i ambulansen på väg upp till lasarettet.

17 januari 2023 samtalade arbetskamraterna Bertil Runberg och Håkan Kruse tillsammans med Per Modin om den dramatiska branden.

Brandens upptäckt

Branden som upptäcktes cirka klockan 02.05 av lägenhetsinnehavaren försäkringstjänstemannen Börje Andersson, som vaknade av att det brann vid fotändan av sängen. Han rusade upp och fick i all hast på sig skjorta och ett par byxor. Barfota sprang han sedan till polisstationen (ca 100 meter) varifrån brandkåren larmades klockan 02.12.

Bertil Runberg berättar:

Jag minns att i ett tidigt skede tog vi vatten via en motorspruta från älven vid Vågmästarbron. När vi väl kom upp till fastigheten fick jag uppgiften att bevaka nedervåningen och hade med mig en smalslang. Men när jag öppnar dörren till torgkaféet och gick in hördes det då att det var lönlöst. Det dånade i hela huset. I just det torgfiket som Rune Henriksson och jag varit och köpt smörgåsar på sedan början av -50 talet då vi jobbade vid järnvägen. Det var så fett i dessa lokaler att det inte var svårt att räkna ut att det inte fanns en chans. Det syntes inga lågor, ingenting, du kunde se in i lokalen, när jag stått där en halvtimme så fick jag en sån där lustig känsla, å gud vad jag var hungrig. Och jag såg fram i disken, det var belysning där inne. Där låg travar med Marabou chokladkakor, men så pass hade man ju fått inpräntat sen ambulansåkningen och jobbet i övrigt. Du tar inte en prytzel. Och jag som var så hungrig, jag stod och stirrade på de där chokladkakorna men jag kunde inte gå fram och ta mig en.

Håkan Kruse:

– Inte nog med det, det var brickor med färdigberedda smörgåsar för jag var också inne. Bricka på bricka med tekakor med ostsmörgåsar och leverpastejsmörgåsar, tänk om vi hade fått ut dessa i tid. För märk väl de skulle ju öppna klockan sex, de var ju gjorda redan.

Håkan fortsätter:

- Den bilden jag har när vi kommer fram är att det var att just som du säger. Det var inte mycket brand på övervåningen det brann bara i en lägenhet. Vi såg lågor uppe på andra våningen där han bodde som larmade. Där brann det lite grand och det släckte vi ju ned jättefort.

Jag måste varit rökdykare tillsammans med Karl Nicklasson, jag var väl vikarie X4 tror jag. Brandmästare Malmqvist sa att vi skulle klättra in på övervåningen för att se om vi såg någon brand. Jag hade smalslang och gick upp på utskjutsstegen och Nicklasson efter, och jag gick in, beckmörkt såg ingenting, rök var det men inte jättemycket sådär då, men sen tätnade det ju efter hand. Då gick jag in i rummet för att leta efter någon brand för att liksom spruta någonsans. När jag kom fram till motsvarande väggen i rummet var det så in i norden varmt så att bandet till masken brände i nacken där det låg direkt mot skinnet. Det blev så varmt så att det var inte frågan om jag skulle gå ut, utan jag måste ut till varje pris, och jag vänder mig om för att gå ut. Då ligger livlinan mellan mig och Kalle bara slak och det var ju en dödssynd. Den skulle ju alltid vara spänd.

Per Modin:

- Vi kanske ska klara ut vilken utrustning du hade när du påbörjade rökdykningen. Larmstället bestod av yllebrandrock med krage, galonbyxor, hjälm och på ryggen en syrgasapparat av märket Draeger.

Håkan Kruse:

– Vid rökdykning skulle man vara två men omständigheterna gjorde att jag var ensam inne och Kalle var rökdykarledare på stegen vid fönstret. Jag märkte aldrig att min rökdykarlina blivit slak förrän jag kände att jag måste ut. Kalle måste tidigt ha blivit koloxidförgiftad och omtöcknad på stegtoppen. Det välldes ju ut rök, men jag kröp och kände inget av röken nere vid golvet. Till att börja hade inte röken nått ned till golvet, men det tätade ganska snabbt. Det tydde ju på att det brann rejält i väggar och bjälklag. Men ingen öppen eld fortfarande. Men jag måste säga: Tack och lov att det där hände. Jag drog mig tillbaka till fönsterkarmen och när jag kom tillbaka så hänger Nicklasson in över stegen och var medvetslös. Då minns jag att jag ryckte undan min mask och skrek. Det tog inte lång stund, utan jag blev ganska snabbt observerad. Du Bertil och någon till kom upp på stegen, och jag tog Nicklasson och välte ut honom för att ni skulle ta emot honom. Då vet jag att han gick över så att han kom på rygg med huvudet nedåt på stegen men ramlade inte ner utan ni tog tag i honom. Jag tog tag i kläderna och lyfte honom över stegtoppen och ni tog honom nedför stegen. Så fort ni kommit ner så klättrade jag efter och när jag sätter fötterna på backen, då smäller det, brandgaserna exploderar. Hela övervåningen, inte bara det rummet där jag varit, utan alla rum neröver. Jag minns, jag ser det framför mig, gardinerna stod rakt ut, blomkrukor och glas flög över hela torget. Som sagt inte bara den lägenheten utan minst två tredjedelar utav övervåningen skulle jag vilja säga, där hade det spritt sig brandgaser som övertände på en gång. Sen var det kört!

När jag kom ner var jag smått chockad och brandmästare Gustav Malmqvist sa till mig: -Sätt dig du i bilen Håkan. Jag hade blivit så omtumlad av händelsen så jag satt nog tio minuter i bilen och hämtade mig. Det var ju ganska chockartat, jag var ju så ung i tjänst alltså.

Ambulansen var inte på plats men den kom snabbt på plats och tog hand om Kalle.

Bertil Runberg:

– När han kom upp till akuten på kirurgen, dit körde vi ju alla, så jobbade ju Kalles fru Ulla där den natten.

Kalle vaknade så småningom upp och fick tillbringa några dagar på sjukhuset. Han klarade sig lycktvis utan några men. Men branden och den dramatiska händelsen som kunnat slutat mycket olyckligt för Karl Niklasson och Håkan Kruse är för alltid inpräntat i minnet hos Bertil och Håkan.

Fv. Håkan Kruse, Bertil Runberg, Karl Nicklasson (på båren), Berglund borgarbrandman.

Privata bilder ur Håkan Kruses album.

Bilderna tagna av Gunnar Gustafsson Värmlands folkblad

Brandkåren leddes av brandchefen Lennart Sterner och två vice brandchefer Eric Jansson och Gustav Malmquist och tre skiftlag om vardera 1 brandmästare, 1 brandförman och 4 brandmän. Varje skiftlag hade även två man som bemannade ambulansen. En deltidskår om 20 man med 5 man i varje skift med beredskap var 4:e vecka fanns tillgänglig med en 10 inställelsetid på minuter.

Utryckningsjournalen ger följande tidpunkter och styrkebesked:

Klockan	Adress	Skadans art	Larm till	Bilar	Befäl	Personal	Vidtagna åtgärder
02.16	N Torget 4	Eld i fastighet	Vaktstyrkan	3-4-6	GM	18-3-46-X4-8	K Niklasson rök-skadad och förd till lasarett. Fastigheten över-tänd manskapet fick inrikta sig på att skydda intillig-gande byggnader.
02.20			1:a grupp del-tidskåren lar-mad	7		31-32-33-34-35-38	
02.29			Katastroflarm			39-40-41-42-43-44-45-47-48-49-50	
03.09			Ambulans till N Torget 4			4-6	
03.44			Ambulans åter			4-6	
04.00			Fridygnslediga			19-15-7-13-TB-16-2-10	
04.17			Avlösning				
10.30			Majoriteten av styrkorna åter				
24.00			Vakthållningen indragen				

Personalia:

Bertil Runberg 86 år

Anställd som brandman 4 april 1958, Brandförman, Brandmästare 1977, Vice brandchef, Ställföreträdande Räddningschef Bergslagens Räddningstjänst 1997

Håkan Kruse 79 år

Anställd som vikarierande brandman 1962, Brandförman -77, Brandmästare -82, Byrådirektör Statens Räddningsverk 1986

Karl Niklasson Avliden 1999

Anställd som brandman 1950, Brandförman

Per Modin 74 år

Anställd som vik brandman 2 juni 1972, Brandman 1975, Brandförman 1981, Brandmästare 1991. Ställföreträdande Räddningschef Bergslagens Räddningstjänst 1997

Nedtecknat av Per Modin februari 2023.

24/11

1966

— 25/11

1966

Klockan	Anteckningar	Sign.	Koll.
0730	Vaklbytte	T2	
0800	Vaklbytte till Björkwallen	T2	
0855	Vaklbytte åter	T2	
1000	2-207 på brandsyn	T2	
1015	2-207 åter	T2	
1030	3- på brandsyn	T2	
1100	Saem till Högsliden	T2	
1102	Bil 204-206 till Högsliden	T2	
1105	3 åter	T2	
1129	Bil 204-206 åter	T2	
1145	3 på brandsyn	T2	
1250	3 åter	T2	
1635	2 på brandsyn	T2	
1730	2 åter	T2	
0214	Saem till Norsa Torget 4	T2	
0216	Bil 203-204-206 till Norsa Torget	T2	
0220	1:a grupp in bergskränen laamad	T2	
0229	Katastroflaemet deaget	T2	
0400	Feidynspisnalen in kallad	T2	
0417	avläsning	T2	
0440	Ringt Behnys liers	T2	
0510	Ringt efter dieselolja	T2	
0517	" " bensin	T2	
0730	Vaklbytte	T2	

25/11

1966

26/11

1966

Klockan	Anteckningar	Sign.	Koll.
0730	Vaktbyte	T1	
0910	9-206 tankar	T1	
0917	- " - åter	T1	
0938	17-204 tankar	T1	
0950	åter	T1	
1025	9-477 till fraktkodset	T1	
1037	9-477 åter	T1	
1120	9-477 ute på stan	T1	
1125	206-11 till N. Torget 46	T1	
1130	And. I till las. med brädd-åter 11.50	T1	
1135	9-477 åter	T1	
1253	GM till N. Torget 46	T1	
1310	206-13 åter	T1	
1315	206-13 till N. Torget 46	T1	
1350	206-11 på station	T1	
1435	11 till N. Torget 46	T1	
1440	G.M. åter på station	T1	
1526	17 fyller garol	T1	
1540	17 åter	T1	
1550	207-MK till N. Torget 46	T1	
1615	GM-644 till " "	T1	
1715	fm åter på stan	T3	
1720	Vaktbyte	T3	
1725	MX åter på stan	T3	
2400	Vaktställning N. Torget indragen	T3	

Kristinehamn den 25/11 1966

Solvig Forsberg

Televakt

Utryckningsjournal

Dato	Larm nr	Adress	Meddelat genom	Skadans art och belägenhet	Orsak	Utryckning			
						kl.	Bilar	Befäl	Personal
22/11	184	Cementgjuteriet	kl			09.25	6		7
22/11	185	Emmudogatan 39	kl	Brand i källare		11.43	3, 4	Olpm2	11-14-5-16-18
24/11	186	Högviden	Sub. 1	Fellarm		11.02	4, 6	Gm	16-46-5-2-18.5
25/11	187	Nura Torg 6	POLISEN	Stol i fartighet		02.16 7mb 03.09	3, 4, 6, 7	Gm	10-3-46-14-8-46-14 15-7-13-13-16-2-18
27/11	188	Pugg & Transport	Sub. 6	Fellarm	Stämman	09.30	2	Mc	11
27/11	189	L.M.H.s poststation Björklundsgården	kl	Falsklarm		20.53	3, 4, 5, 6	St. Mc	TB-15-11-13-18-1
29/11	190	Artilleriavdelningen	kl			16.10	4	TB	18-13
30/11	191	Mänskingsgatan	kl	Brand		07.40	3, 4, 5, 6, 7	Gm	2-10-13-15-16-4
30/11	192	Björkerallen	kl	Riseldarning		17.58	4	TB	4-6
2/12	193	Kärkulänggatan 10				09.15	6		13
3/12	194	Sophyngren	Risen			00.05	4	Gm	3-5-13
6/12	195	Högviden	Sub. 1	Fellarm		21.13	2	TB	13
8/12	196	Botte Rensel	Sub	Frångräk		17.57	4	Mc	15-11
5/12	197	Sannagatan 60 80	kl	tid i lysör		15.25	3, 4, 5, 6	Qu. St.	3-5-16-10-13-14 14-7

år 19 66

Inryckning				Eftersläckning		Borgarbrandkåren		Vidtagen åtgärd	I detalj- journal	Tel- vakt
kl.	Bilar	Befäl	Personal	Inr. kl.	nr	Larm kl.	Inkom nr			
12.50	6		7					Åga fr maskinstuga 3,5 km		T3
12.00	3	Gfm 2	11-14.5-16-18					Brand i papperskorg, Långgades ut.		T3
12.10	4									
11.29	4,6	Gfm	16-46-52-18-8					Fellarm		T4
06.55 08.00 10.30 12.29	3,4,6,7	Gfm	10-3-46-24-8-4-6-19- 15-7-13-70-16-2-18			kat. larm	31-32-33-34-35 36-38-39-40 41-42-43-44- 45-47-48-49	R. Medelstern, efter badad, strid utklar. Förhållanden orolighet. Måttligt och m- måttligt på kringliggande byggnader		T2
09.40	2	Mc	11					Fellarm utlöst pga skinnar- brett		T2
21.07	3,4,5,6	So. Mc	10-15-11-23-18-7-5					Fellarm		T2
17.05	4	TB	18-13					Undersökningar skadestånd		T4
09.12	3,4,5,6,7	Gfm	10-10-8-15-TB-6-4			07.45	46-47-48-49-50	Brand i maskinbuss och bult Bommar utlöst kl. 11.20		T2
19.07	4	TB	4-6					Rörelse i byggnad Larmet fjärr.		T2
10.30	6		13					Fästbättring av vird i en maskinstuga		T4
01.05	4	Gfm	8-5-13					Släckes med vatten fr. fönstern		T2
22.10	2	TB	13					Fellarm		T2
18.40	4	Mc	15-11					Röklukt. Undersökning kvi- samman med H. Hög		T4
16.05	3,4,5,6	So. So	8-5-16-10-24-12-14-7					blöd i lysrör i tak, släckt avsl. från kornsten		T4

Hagbergsgården totalförstörd vid våldsam eldsvåda i natt

KRISTINEHAMN

Konsekvenser i Sverige

Den danska valutalagen öppnar
effektiva incitament för att
återvända till Sverige. Detta
Norrköpings Tidningar (b).
För den svenska kommunalstyrelsen
härmanen måla Axel Larsson ly-
nade framgångar till en viktig sy-
mslär när det gäller ett förtärligt
användningsområde och markens sta-
veklingsförmåga till den reaktiva
Markkommunen. Kanake man-
överser han så att han får en "so-
nisk" uttrycksgrupp till väster
om sig — det skulle ju markens hans
egen position när det gäller socialdemo-
krati.

Därmed skulle riksen för nya in-
tryck till socialdemokratiska
partiet framstå som uppenbara för
ter Brändar och Co. De klara
västerpropägar, som under den se-
naste tiden kunnat avyttras från
socialdemokratiskt till väster och
hur medveten man är om de
framtida riskerna i detta hänsä-
ende.

Det finns inga anledning betviv-
la socialdemokratiska riksen att hilla
dessa till kommunerna, här-
der NYOD. Men hur blir det om
men för ett "folkparti" rätt till
väster om sig?

Kristinehamns län.

Regeringen har medgivit ett
Kristinehamns stad får ta upp
ett 15-årigt lån på 245.000 kr
för förvärfvet av Bröd. Eng-
blom & Co:s industrifastighet
i kv. Buffeln.

Sköld av spritkassa.

Ur Stadshotellets spritkassa
stals natten till torsdagen 900
kr i kontanter. Pengarna fö-
rvaras tillsammans med spriten i
ett skruvligt rum, vilket var låst
med dubbla lås. Vederbörande
har jydigen använt sig av fal-
ska nycklar eftersom ingen
lärkan har gjorts.

Körde in i trädgård.

En kristinehamnslast körde
vid 6-tiden på torsdagsmorgo-
nen av riksväg 61—62 i närhe-
ten av Hyndebölen. Föraren
fick slåss på bilen och kände
in i en trädgård, där bilen stan-
dade efter en färd på cirka 20
meter. Föraren erhöll skador i
ansiktet.

Hagbergsgården vid Nya torget totalförstördes vid en häftig eld-
svåda i natt. Branden började i den enda bebodda lägenheten på
andra våningen och blev oerhört våldsam till sin omfattning. Stund-
tals sprutade lågorna som eldkvistar från fönster och takluckor
och kraftiga explosionsartade puffar sprängde fönstren så att glas-
splitter flög vida omkring. Under ett tidigt skede blev också en av
brandmännen, Karl Nicklasson, rökskadad när han från en stige
försökte tränga in på andra våningen. Han var endast försedd med
den lätta rökmasken och denna stoppade inte för den intensiva rök-
utvecklingen. Strax efter det han hittats avsvimnad och burits ned
för stegen, kom de båda explosionsartade puffarna, men då fanns
som tur var ingen brandman vare sig på stegar eller inne i huset.
Nicklasson fördes till lasarettet, där han fick ligga kvar. Han hade
dock återfått medvetandet i ambulansen på väg upp till lasarettet.

Branden uppmärksades av lägen-
hetsinnehavaren, försäkringsföret-
sman Börje Andersson, som vak-
nade av ett litet brinn vid fotbän-
ken av stegen. Han rusade upp
och fick i all hast på sig en skjorta
och ett par byxor. Barfota
sprang han sedan till polistatio-
nen, varifrån brandlarmet larmas-
des kl. 2.12.

Innehavarna till affärslokaler på
andra våningen hade inte varit
polisen, dels genom Taxi. Vid den
brandlarmet på andra våningen
var yrkeskårens rektorsexpedition
inrymd där. Ingenting synes dock
ha kunnat räddas från vare sig
rektorsexpeditionen eller bebo-
da lägenheten. På andra våningen fanns
Torgkonferiet, Larsson & Värns
biffirna och dessutom hade Sver-
rige försäkringsföretag en utställ-
ningslokal i bodelägenheten mot
Nya torget—Västerlånggatan. Från
Torgkonferiet hann man endast
rädda en del papper med hand-
lingar från kontor och liknadt.
Hann man från Larsson & Värns
till med sig en del handlingar samt
en stol och en blomkruka! Även
det 15-tal bilar som fanns parker-
ade på gården hann man krossa
någon. Från Berningens kunde en
del av de utställda föremålen räk-
tas i säkerhet. Dock inte alla.

Branden såg till en början bara
så hotfull ut, men sedan den väl
fick flera brunnar det med rasande
fart och det tycktes inte bli någon
hur mycket vatten brandmännen
sprutade över lågorna. En mängd
skador var i verksamhet och vä-
terkassan från en plats på en
av brandbilarnas tak överhöll
byggnaden med 2.300 liter per mi-
nut.

Ännu fyra timmar efter det att
branden upplöktes brann det
friskt i de stora takvåningarna
och biddagen. Hatten och rökut-
vecklingen hade under de sista
nattimmorna varit oerhört tols-
sig och ett riktigt gultregn hade
av sydliga vindar fört norrut. För
att rädda den intilliggande Ge-
lergården skedde en inbäddig-
vattenbegjutning av gavlarn utkräsl
till Hagbergsgården och även
huvudvågen och taket till den när-
mast liggande HSB-fastigheten på
Västerlånggatan överhöllades med
vatten.

Brandkåren hade alla sina re-
sursar i verksamhet. Förutom den
ordinarie kåren hade även dels
borgarbrandkåren kallats in och
det mesta av vad som finns av
sprutor och skedskningsmaterial
hade satts in i bekämpandet av
eldsvådan.

För nästan månader sedan byggdes

Hagbergsgården av en brand. Det
var nämligen natten till den 24
februari i år som den lokal som
Larsson & Värns nu innehade
utsettes för en omfattande brand.
Även då skivade lägenhetsinnehav-
aren på andra våningen, Börje
Andersson i fara, men han hann
rädda sig i sista stund.

1800-TALSGÅRD

Hagbergsgården fick sitt namn
efter patron O. G. Hagberg på
Nikolaadalen, som på 1800-talet köp-
te den av kapten Carl Axel Lin-
roth och hans maka Lovisa, född
Geijer, vilka erhållit fasta 1818.
Gården var dock betydligt äldre.
Omkring år 1650 köpte den av borg-
mästare G. Camilla, och hans änka
Klara Ekabom ägde och bebodde
den till sin död 1728. Näste ägare
blev sonen, brukspatronen och
vägskriveren Johan Camilla, och
efter honom innehades den av
hans änka, Maria Fredrikta Wes-
ter till hennes död 1781. En av hen-
nes arvingar, brukspatronen Johan
Henrik Kristiansen änka Anna Ma-
ria Flåth, skilde gården till kam-
marherinnan Sara Maria Stedt på
Gustafsvik 1773. Fru Stedt testam-
enterade med vissa förbehåll
gården till "mina k. söndstrar
vårborna (fröken Sara Maria Lin-
roth och vilborna Erika Lovisa

Magnolena Linroth... " men kn-
rade sedermera testamnet der-
bån, att sonen Carl Axel Linroth
fick 1818 till sig gården mot ett
veddning till sina båda söstrar av
214 sköld smide vid Stercora bruk.
År 1818 skötte Axel Emanuel Lof's Kristi-
nehamns historia.

Sista ägaren till den gamla Hag-
bergsgården var HSB, som hade
för avsikt att riva den för att up-
pföra en stor byggnad i anslutning
till HSB-huset på Västerlånggatan.

Brandruinerna rivs redan idag

Ännu på förmiddagen brann det
och pyrra på brandplatsen och ef-
termiddagen pågick. Brandkåren
hade ännu kvar sju män och
räknade med att hålla bevakning
hela lägen enligt vice brandchef
Karl Gustaf Hagqvist.
Sammankallat i natt hade vi 45 män
i verksamhet, bevakar hela vägen,
och 12 strökar plus vattenkassan
var i arbete för att bekämpa el-
den.

Den rådgiftade brandmannen
Karl Nicklasson har fått synbe-
handling och står nu bättre. Han
kommer att rymma idag.

Gården mot Västerlånggatan revs
på förmiddagen för närmare stund
och man var också beredd att riva
längsmedel mot gården.

— Kan vi bara få tag i folk skall
ruinerna av Hagbergsgården bör-
ja rivas för gott idag, säger ombode-
man Åke Håckström i HSB på
N. Kr. Nya Strömen. HSB övertogs
de fastigheter av AB Anders Döde
den 1 november i förr och vi ännu
här klämma på tomten till —
Geijergården — som vi också be-
värat, uppföra en modern affärs-
fastighet. Den nu brunnna Hagberg-
gården skulle således ha rivits, men
det var inte dagsaktuell eftersom
byggnadsförbud klär inte i kvarta-
ret i avsakten på stadsplan.

Yngling greps efter stöld.

En 17-årig yngling greps nat-
ten till torsdagen, sedan han
gjort inbrott i Trafiklednings-
lokalen och där stulit några
spånskylor. Han släpptes efter
förhör.

SJÖFARTEN

VANTADE FARTYD
Vecka 47—48 (1961—1962)
Två vtröskbåtar
Tre styckegodsartat
Tre bulklasterfartyg
INNELLIGGAND E FARTYD
Torsdag — fredag
Ruttedir (tyck, pölar)
Lage B (tyck, trik)
Jontje Epina (balkadsk, tri)
Byne Bole (danak, trik)
Dagb (venak, trik)
Vestentindat är 47 cm högre än
släktet/pupet.

Hagbergsgården